

Розробки політехніків – на службу столиці

Щороку, напередодні осінньо-зимового опалювального сезону, в столиці проводяться «Дні енергоефективності в м. Києві». Мета цього заходу – вдосконалення системи енергозабезпечення та енерговикористання, створення механізмів впровадження енергозберігаючих проектів і технологій, підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів у всіх галузях промисловості, невиробничій сфері та побуті, а також популяризація енергозбереження на регіональному і загальнодержавному рівнях, інформаційного забезпечення енергозбереження та підвищення освітнього рівня у сфері енергозбереження.

Відкриття цьогорічних Днів енергоефективності відбулося 17 вересня в НТУУ «КПІ» в залі засідань Вченої ради. В урочистостях з цієї нагоди взяли участь представники КМДА, РДА м. Києва, міністерств і відомств, інститутів НАН України, керівники київських підприємств і організацій, а також науковці та студенти НТУУ «КПІ».

У стінах НТУУ «КПІ» заходи «Днів енергоефективності в м. Києві» проводяться вже втретє. І фахівцям нашого університету кожного разу є що продемонструвати представникам Київської міської влади, міністерств і відомств, фахівцям підприємств та організацій. У НТУУ «КПІ» в галузі підвищення енер-

гоефективності працюють Інститут енергозбереження та енергоменеджменту, теплоенергетичний факультет, факультети електроенергетичної та автоматичної, електроніки, інших структурних підрозділів. Особливо слід відзначити створену в університеті газопаротурбінну технологію «Водолій», аналогів якої немає у світі.

З вітальною промовою до учасників зібрання звернувся проректор НТУУ «КПІ» Г.Б.Варламов та начальник головного управління КМДА О.Д.Демидов. Стан енергозбереження та особливості сучасної політики енергоефективності в Україні та в м. Києві у своїх доповідях висвітлювали заступник директора департаменту НАЕР І.О.Курочкін, заступник начальника Головного управління палива, енергетики та енергозбереження Київської міської держадміністрації Ю.І.Клочков, заступник керівника управління Апарату РНБО України О.М.Суходоля.

Велику зацікавленість у присутніх викликали доповіді науковців КПІ: «Газопаротурбінна технологія «Водолій» (М.О.Дикий, д.т.н., професор ТЕФ); «Мала енергетика: розподілена генерація в системах енергопостачання» (А.В.Праховник, директор ІЕЕ, д.т.н., проф.; С.П.Іншеков, к.т.н., доц.; В.А.Попов, к.т.н., доц.); «Перспективні технології енергозбереження в теплоенергетиці» (С.М.Письменний, декан ТЕФ, д.т.н., проф.); «Теплові насоси: сучасні

рішення для систем опалення, кондиціонування та гарячого водопостачання. Досвід Швеції та України» (С.І.Никифорович, зав. відділу Інституту гідромеханіки НАН України, д.т.н., проф.); «Коліє-дослідна станція для метрополітену» (Ю.М.Туз, зав. каф. автоматизації експериментальних досліджень ФАКС, д.т.н., проф.); «Енергоефективні розробки у сфері силової електроніки» (В.В.Рогаль, заст. зав. каф. промислової електроніки ФЕЛ, к.т.н.).

Відбулася зустріч керівництва НТУУ «КПІ», КМДА, НАЕР з питання інтенсифікації впровадження науково-технічних розробок у міському господарстві м. Києва.

Експозицію виставки-семінару «Тепло. Теплий дім 2008», що проводилася в рамках Днів енергоефективності, було розгорнуто у виставкових залах Наукового парку «Київська політехніка» та ІЕЕ. Підготовлено до укладання Договору про партнерство між Науковим парком «Київська політехніка» та Київською міською держадміністрацією.

Сподіваємось, що процес впровадження високотехнологічної інноваційної продукції в м. Києві буде інтенсифіковано, і напрацювання вчених НТУУ «КПІ» знайдуть більш широке практичне втілення в міському господарстві Києва.

С.П.Денисюк, проф. ІЕЕ
Фото О.І.Супруна

Безсумнівно є те, що Київський політехнічний інститут є одним з найкрасивіших ВНЗ Києва. У стінах його старовинних корпусів почуваєш себе дотичним до відкриттів і досліджень, здійснених великими вченими, і так хочеться хоч на кілька хвилин зазирнути в минуле, стати стараним студентом початку ХХ століття.

19 вересня 2008 року двері до Великої фізичної аудиторії стали саме тим «містком» в історію. Цього дня відбулось урочисте відкриття аудиторії після проведених водночас реставрації та модернізації.

Зав. відділу історії КПІ Державного політехнічного музею при НТУУ «КПІ» В.В.Татарчук ознайомив присутніх з історією Великої фізичної аудиторії. Його розповідь супроводжувалась демонстрацією презентації, підготовленої співробітниками ДПМ. Присутні побачили давні фотографії, креслення, кінофрагменти.

Аудиторія та її вестибюль побудовані за проектом В.О.Осьмака – тоді викладача, а пізніше – професора КПІ. Її довжина – 20,7 м, ширина 18,7 м, що складає площу 387 кв.м при висоті 13,4 м між підлогою біля лекційного столу та стелею.

На час свого створення Велика фізична переважала за своїми розмірами подібні аудиторії багатьох закордонних вищих технічних навчальних закладів, зокрема Паризької Ecole Polytechnique і Вищої технічної школи «Berlin-Charlottenburg». Архітектура ВФА поєднала в собі красу та вишуканість із притаманною навчальним закладам аскетичністю. Дерев'яна стеля аудиторії красиво розписана та оздоблена. Стіни оштукатурені не гладко і місцями прикрашені художнім ліпленням.

Велика фізична аудиторія відзначалася зручністю для студентів та викладачів. Наявність кількох входів і оптимальне розташування проходів

Оновлена Велика фізична

дозволяло уникнути штовханини. Лекційний стіл був на той час обладнаний подачею води й газу, навіть спеціальним заглибленням для дослідів із ртуттю.

Створена за зразком амфітеатру, Велика фізична дає можливість слухачам (400-500 місць) почути і побачити все. Денне освітлення було не лише бічне, але й верхнє – через вікна в стелі – настільки ретельно був розрахований проект ВФА. У випадку, коли лектор збирався використати проектор («чарівний ліхтар»), верхні вікна доводилося затягувати сукняними шторами. Для цього було розроблено хитромудре пристосування з рейками й металевими візками, які запускалися електрикою, а коли техніка відмовлялася працювати, це можна було зробити

вручну, тоді вже доводилось посилати когось на горище.

Дотепер в аудиторії збереглася спеціальна подвійна дошка. Потягнувши за мотузку, можна підняти одну з її половинок, одночасно опускаючи іншу. Це зроблено на той випадок, коли лекторові потрібно записати відразу кілька складних математичних формул, які не вміщуються на одній дошці.

На стіні навпроти глядачів знаходилися бюсти Галілея (ліворуч), Ньютона (праворуч), а на бокових стінках ліворуч бюсти Вольтя, Гальвані, Лейбніца, Фарадея, Гельмгольца, Гауса. Вище над ними згруповані імена фізиків Мейера, Джоуля, Реньо, Юнга, Френеля, Кірхгофа, Бунзена, Ампера, Ома, Максвелла, Гер-

фізичній аудиторії була присвячена новітньому проекту в історії фізики – Великому адронному колайдеру, про який нині всі говорять і про який пишуть, здається, всі газети. Слухачі отримали інформацію, як кажуть, з перших вуст – лектором був завідувач відділу Інституту теоретичної фізики НАН України д.ф.-м.н. Г.М.Зінов'єв – керівник української групи-учасника проекту, до речі, випускник КПІ.

Кожен день відкриває в рідному університеті щось нове. Тепер зі стін Великої фізичної аудиторії на студентів і викладачів дивитимуться визначні світові науковці, нагадуючи, що за нами – майбутнє, яскраве і неповторне, з новими дослідженнями і великими відкриттями, частина яких, впевнена, належатиме випускникам КПІ.

Валерія Добричевір
Фото О.І.Супруна

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 **Дні енергоефективності**

Оновлена Велика фізична

2 **Експертиза навчальних видань**

Чи може інженер недостатньо знати фізику?

3 **Молоді викладачі-дослідники А.А.Мельниченко, М.Ю.Терновий**

Зустріч через 55 років

4 **Лист подяки**

ФАКС у Польщі

Відпочинок політехніків

Роздуми майбутнього редактора

Експертна рада з навчальних видань

З метою підвищення якості навчально-методичних праць у грудні 2007 року наказом ректора в нашому університеті створено Експертну раду з навчальних видань (ЕРНВ), до складу якої входять фахівці всіх інститутів та факультетів.

Про підсумки роботи ЕРНВ у 2007/2008 навчальному році на засіданні Методичної ради університету доповів голова експертної ради – начальник навчально-методичного управління І.О. Мікульонюк.

Він відмітив, що за 2007/2008 навчальний рік ЕРНВ провела експертизу 268 рукописів, з них 51 – підручники та навчальні посібники, в основному на гриф МОНУ (для порівняння: у 2006/2007 навчальному році було роз-

глянуто 189 робіт, з них 24 – підручники та навчальні посібники).

Внесок факультетів/інститутів у розробку навчальних видань суттєво різниться. Найбільше робіт підготовлено факультетом електроніки – 25, факультетом лінгвістики – також 25 та факультетом електроенергетичної та автоматичної – 23 роботи. Жодної роботи не було підготовлено факультетом права, і лише одну роботу підготував факультет прикладної математики.

Кількість робіт, що подаються на експертизу, постійно збільшується, але якість пропорційно зменшується. Як показав аналіз результатів роботи експертів, особливу стурбованість викликають такі моменти:

– мала кількість фундаментальних об'ємних робіт (підручників і навчальних посібників) з різних галузей знань;

– основний вид робіт – це методичні вказівки та рекомендації до виконання лабораторних робіт, комп'ютерного практикуму, курсових та дипломних проектів і робіт, самостійної роботи, проведення практик тощо. При цьому зміст вказівок та рекомендацій дуже часто не відповідає робочій навчальній програмі кредитного модуля (дисципліни), назві роботи, її обсягу у програмі та рукописі відрізняються;

– кількість авторів чи укладачів невеликих робіт значно завищена, звичайно це 3–4 автори, але були випадки 7 укладачів на 20 сторінок методичних рекомендацій;

– багато робіт, які є просто україномовним перекладом старих російськомовних видань і не враховують потреби і вимоги сьогодення;

– методичні вказівки для студентів-заочників не враховують специфіку цієї форми навчання і є механічним копіюванням навчально-методичної літератури для студентів денної форми;

– матеріали з дисципліни штучно розбиваються на частини, розділи, спеціальності тощо;

– рецензії, що надаються на рукописи, часто дуже стислі та абстрактні, не відображають усіх потрібних питань, містять велику кількість помилок. Якщо рецензії особливо важливі, які робота подається на гриф МОНУ;

– трапляються випадки, коли автори самостійно подають рукописи до Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, отримують гриф МОНУ, потім робота потрапляє до видавництва ВПК «Політехніка», де її не приймають до друку з причини низької якості. Такі роботи надходять до ЕРНВ і проходять повну про-

цедуру, що часто спричинює неадекватну реакцію авторів-порушників.

Все це призводить до того, що більше 60 % рукописів після експертизи повертаються для доопрацювання.

Методична рада звертає увагу керівників кафедр, факультетів, інститутів на необхідність поліпшення якості навчально-методичної літератури, наголошує на більш ретельному розгляді рукописів, які рекомендовуються до друку.

Інформацію щодо вимог до навчальних видань та електронних засобів навчального призначення, а також про порядок отримання грифів НТУУ «КПІ» та МОН України автори можуть отримати в навчально-методичному відділі університету (кімн. 240, корп. 1, тел. 454-93-91).

В.Т. Горбенко,
заступник
начальника навчально-методичного відділу

ЧИ МОЖЕ ІНЖЕНЕР НЕДОСТАТНЬО ЗНАТИ ФІЗИКУ?

Якщо ви плануєте на рік

– сійте рис,

якщо на десятиріччя

– саджайте дерева,

якщо на все життя

– навчайте молодь.

Китайське прислів'я.

Ці роздуми нав'яли початком нового навчального року, який для всіх нас – тих, хто працює і вчиться в славетному КПІ, – є ювілейним, а також надіями на зустріч з першим поколінням студентів, які народилися і виросли в незалежній Україні, вступили до нашого рідного університету і мріють стати справжніми сучасними інженерами. Як і завжди було, для цього існує лише один шлях – сумлінно вчитися з перших днів навчання. При цьому серед дисциплін немає неважливих, але є фундаментальні, або такі, що визначають усе майбутнє професійне життя, і серед них, безумовно, фізика. В тісному контакті з технікою і будучи її фундаментом, фізика проникла в усі галузі промисловості, інколи навіть створивши деякі з них. Згадаймо хоча б електро- і теплотехніку, ядерну енергетику, лазерну і напівпровідникову техніку, космічну галузь, радіо-, опто- і криоелектроніку, голографію, а в останні роки – надзвичайно багатообіцяючу нанотехнологію, включаючи спінтронику, в якій інформація кодується не електричним зарядом, а спіном (магнітним моментом) носія, квантові комп'ютери тощо. Вже сьогодні Сполучені Штати Америки заявляють, що не менше 70% їх економіки спирається на фундаментальні знання, а в гуманітарних науках з'явилося нове поняття – суспільство знань. Проте, все це глобальні проблеми, а моє завдання більш вузьке і конкретне – про фізику.

Навряд чи хто-небудь ризикне заперечувати, що сучасний стан фізичних досліджень у будь-якій країні визначає рівень її технологій – нові ідеї та підходи не можуть народитися в надрах звичних методів і прийомів, тому саме фундаментальна підготовка є запорукою і рівня інженерної роботи, і рівня технологічних «ноу-хау». Проте, як ми знаємо, Україна поки що програє західним країнам саме в розвитку прогресивних технологічних і конструкторських розробок. А їх створення та застосування може спиратися лише на такий рівень фундаментальної підготовки, який серед багатьох інших переваг дозволяє залишатися професійно мобільним упродовж значного часу. Як відомо, особи, що отримали глибоку фізико-математичну освіту, засвоюють звичку до «фізичного мислення», набувають уміння самостійно опановувати нові технічні напрями та успішно працювати в різних галузях від науки до виробництва. Принципово, що при цьому такі фахівці швидко входять у галузі, про які, образно кажучи, нічого не чули або які не вивчали у вищому навчальному закладі.

Дуже цікаво, що про необхідність вивчення фізики майбутніми фахівцями в галузі технічних наук ніхто давно не сперечається. Мова йде лише про відносну кількість відповідних годин, які присвячуються отриманню таких знань, що стало критич-

ним питанням останніх років. Поки йшли дискусії, на рубежі ХХ і ХХІ століть спостерігалася тенденція – ні, не тенденція, а реальний процес – значного зниження аудиторних годин, що відводяться на фізику. Мої слова спираються на приклад нашої кафедри, яка обслуговує в КПІ сім дуже сильних факультетів інженерного спрямування. Я не буду коментувати давній випадок, коли декан одного з найпрестижніших факультетів, роблячи нашої кафедрі послугу у вигляді відновлення порівняно невеликої кількості годин із загальної фізики, довірливо промовив: «Ну, ви ж розумієте, що нам фізика не потрібна». Таке ж або приблизно таке ж ставлення не поодинокі, і справа не в конкретному факультеті або деканові, бо де-не-де на фізику залишали один семестр і одну(!) лекцію на два тижні.

Проте, завдяки твердій позиції нашого ректорату таке падіння (а по суті – поступове погіршення рівня фізико-математичної підготовки майбутніх інженерів на деяких факультетах) вдалося припинити, і останні 2-3 роки кількість годин, що присвячуються вивченню фізичних питань, стабілізувалася. Це, безумовно, певне досягнення, але вважати проблему розв'язаною до кінця вважав би передчасним, бо за відведених на фізику час по-справжньому її вивчити і зрозуміти навряд чи можливо. І причинами негативного (з точки зору неминучого скорочення всіх, включаючи фундаментальні, дисциплін) впливу Болонського процесу таке зменшення, мені здається, виправдати неможливо. Так, одним з аргументів на користь начебто збереження загальної кількості годин стало впровадження досить великого (до половини) обсягу годин так званої самостійної роботи студентів, але при цьому не враховується, що студенти молодших курсів – вчорашні школярі – ще не здатні без викладачів засвоювати фізику інститутського (а він є – має бути!) досить серйозного рівня.

Можна погодитись, що фізика доволі складний предмет, але водночас – це світоглядна наука, що визначає технічний, а отже – цивілізаційний прогрес суспільства. Фізика – це і філософія природи, що ставить на меті зрозуміти й описати останню мовою математики. Звідси таке значне застосування фізичних законів у всіх сферах життя. Саме тому фізика вимагає і часу на осмислення, і певних під час навчання різномірних повторів, щоб студент міг зрозуміти логіку науки, закони і методологія якої є, крім техніки, основою і хімії, і біології, і геології, а тепер усе ширше проникають в економіку і навіть гуманітарну сферу. Годі вже й говорити про сучасні інформатику, матеріалознавство та будову Всесвіту. Вважаю, доцільно також нагадати, що такі суспільно значимі сучасні засоби зв'язку та інформації, як електронна пошта та Internet, а тепер обчислювальні Grid-системи, виявились «побічними» наслідками глибоких фізичних досліджень, які переважною більшістю людей вважались дуже далекими від нагальних потреб пересічного громадянина.

За наявної кількості годин на фізику навіть наполегливий студент, як правило, не встигає впорядкувати

свої знання, і вони залишаються несистематизованими й уривчастими. Нагадаю, що за радянських часів майбутнім інженерам на вивчення розділів загальної фізики відводилося щонайменше три семестри (між іншим, саме цим пояснюється існування в КПІ трьох окремих кафедр загальнофізичного спрямування, бо кожна з них вела і веде свій лабораторний практикум), тепер – майже всюди не більше двох, а були, як я вже сказав, приклади й одного. Ситуація ще більше ускладнюється й тим, що все менше годин вдається відвести на практичні заняття, а безпосереднє викладання фізики починається з перших днів 1-го семестру, коли студенти ще не опанували необхідний математичний апарат.

Брак годин веде до ще одного явища, яке неможливо побороти тільки силами завідувача фізичної кафедри, – це так зване «профілювання» курсу фізики, а також спроби читання окремих її розділів випусковими кафедрами. Простіше кажучи, йдеться про те, щоб своїми студентам читати «свою» фізику. Наприклад: електрика – в основному електрика, акустика – механіка, енергетика – термодинаміка тощо. Більше того, фізика, образно кажучи, як дисципліна для майбутніх інженерів закінчується на багатьох факультетах нашого рідного навчального закладу на I-II курсах, і більшість магистрів уже нічого нового з насправді фізичних предметів не вивчають. Наскрізна впродовж навчання фізико-математична підготовка ще не охопила всі інженерні кафедри, хоча ректорат приділяє цьому питанню велику увагу, що не може врешті-решт не принести свої позитивні плоди. При цьому я особисто переконаний, що в передових західних університетах магістри-інженери знову починають слухати фізику. Зокрема, в університеті М. Торонто (Канада), де я працював, майбутні інженери-електрики вивчають навіть квантову електродинаміку, яка є обов'язковим (а не за вибором) магістерським курсом. Як-то кажуть, коментарі зайві. Тому, думаю, читання хоча б деяких глав сучасної фізики магістрам інженерних факультетів саме фахівцями-фізиками мало б стати не тільки окремими бажаними випадками, а більш широко використовуваним способом підготовки фахівців. Мабуть, ще більше це мало б стосуватися аспірантів, які в найбільш відомих університетах, зазвичай, слухають лекції з фізики (і не тільки), але вже найвищого рівня.

На жаль, у нас справа зайшла досить далеко, що прямо пов'язано і зі зниженням рівня абітурієнтів, і з багаторічною відмовою (на мій погляд, помилковою) в КПІ вступного іспиту з фізики, який поступово і з великими зусиллями відновлюється, і з відміною на більшості факультетів семестрових іспитів, які раніше сприяли необхідному впорядкуванню в головах студентів прослуханого матеріалу та розглянутих задач. Повернення до попереднього рівня, треба сказати, йде, хоча дуже і дуже повільно, оскільки справжня фундаментальна складова інженерної освіти багато в чому зігнорована, і наголос робиться на підготовці профільних фахівців. В умовах нашого динамічного життя вони часто зму-

шені витрачати зайвий час на підготовку, що могло б відбуватися набагато швидше й ефективніше, якщо б їх освіта була більш глибокою.

Зупинюся ще на одному, не менш важливому, аспекті проблеми. В науковому потенціалі країни університети в цілому ще не займають належного місця. Тим вище треба оцінювати зусилля керівництва НТУУ «КПІ», завдяки яким наш навчальний заклад набув статусу першого в нашій країні дослідницького університету. В ньому є значна кількість різних кафедр, де народжується багато винаходів, прогресивних технологій, конструкторських знахідок. Але жодна прикладна наука не в змозі розвиватися, якщо не живиться успіхами фундаментальних наук. Проте, не найкращий стан фундаментальних і, в першу чергу, загальнофізичних кафедр КПІ, лабораторне устаткування яких застаріло і тільки завдяки неочікуваній допомозі ректорату починає відновлюватися, інформаційні методи навчання практично не впроваджені, а наукова робота гальмується високим навчальним навантаженням викладачів, призводить не лише до труднощів у викладанні, а й відбивається на загальному прогресі науки в КПІ. Відчутне навантаження, з іншого боку, заважає широкому залученню до роботи зі студентами на кафедрах провідних учених НАН України.

Що стосується навантаження штатних викладачів, то вимоги до них щодо інтенсивної наукової праці, яка за новими правилами має враховуватись при їх переобранні на вакантні посади і при розрахунках індивідуального рейтингу, на мій погляд, дещо завищені. Навіть при бажанні займатися справжніми науковими розробками, у доцента або професора загальноосвітнього предмету не вистачає часу, а інколи і сил, щоб зосередитись на них не тільки в галузі експериментальної, а й навіть теоретичної фізики. А хотілося б, щоб такі викладачі теж брали участь у науковому процесі. На мій погляд, органи, які планують норми годин, не беруть до уваги, що час виходу з емоційного навантаження набагато більший, ніж з фізичного, а у викладача, який стоїть перед студентами в аудиторії біля дошки, в повному обсязі присутні обидві ці складові. Вважаю, що поступове зменшення навчальних годин викладачів, введення для магистрів системи курсів за вибором, запрошення відомих фахівців з НАН України для читання спецкурсів і активних контактів зі студентами – ось той шлях, який дійсно може змінити ситуацію на краще. Цю тезу як надію мені особливо важливо висловити сьогодні, в дні 110-ї річниці КПІ і напередодні святкування 90-ї річниці від дня створення в Україні Академії наук, в якому, між іншим, роль КПІ неможливо переоцінити.

Мета вищої освіти – отримати загальні наукові уявлення про природу і навколишній світ. Розуміння сучасної фізичної картини Всесвіту в найширшому розумінні є основою науково світогляду. При цьому класики науки завжди підкреслювали первинність фундаментального багажу знань, про що фактично забувають-

ся, коли нехтують роллю фізики, а також, звичайно, математики у вищій школі.

Безумовно, вимагає вдосконалення і викладання фізики як за напруженістю, так і за методичним рівнем. Останнє, насамперед, стосується застосування нових «e-learning» ресурсів, або інформаційних технологій нового покоління, для чого наш КПІ, вважаю, є найбільш підготовленим серед інших навчальних закладів України. З іншого боку, ніхто також не знімає з таких кафедр, як наша, відповідальності за ситуацію, що склалася з фізикою. Ми залишилися у меншості при формуванні навчальних програм з фізики більшістю спецкафедр, які отримали право складати навчальні плани, а Міністерство освіти і науки не протидіє такій практиці, ігноруючи власні науково-методичні вказівки і розробки. Досі, наскільки знаю, немає, як це було раніше, загальної програми підготовки інженерних кадрів з фізики, яка б враховувала значне зменшення навчальних годин, а також зміну їх структури. Виникає питання: «А чи можливо це взагалі зробити без втрати необхідного рівня підготовки?» Навіть якщо з таким станом речей можна було б погодитись щодо дещо обмеженого рівня підготовки бакалаврів, то фундаментальна складова у підготовці магистрів вимагає, на мій погляд, підсилення шляхом включення до відповідних розкладів лекцій з фізики і математики, як це робиться на окремих факультетах КПІ.

Звичайно, більшість недоліків, про які йшлося, беруть початок у середній школі, де впаля якість підручників, які далекі від сучасних вимог. В умовах зниження престижу будь-якої наукової діяльності, фахівці високого рівня не хочуть витрачати час і сили на підготовку підручників. Тут також без певних реформ і вкладання коштів важко обійтись. Тільки спеціальні заходи з боку Президента України, Кабінету Міністрів і Верховної Ради можуть привести до зрушень, результатом яких буде достойне місце фізики зокрема, і природничих предметів взагалі у формуванні професійних уподобань випускників середніх шкіл. Якщо нічого не зміниться, то молодь в науку йти не захоче, а без притоку молоді ми стаємо свідками необоротної втрати безцінного досвіду, накопиченого старшим поколінням науковців і викладачів, яке продовжує самовіддано виконувати свої обов'язки.

Інженер, як зазначалося, працює у світі, де практично все визначається фізичними закономірностями. Фізика – це та наукова база, на якій вища технічна освіта має будувати загальноінженерну та спеціальну підготовку. Глибоке вивчення основ фізики – найбільш виправдана й економічна форма оволодіння знаннями та навичками, необхідними в умовах сучасної і фактично неперервної науково-технічної революції. І якщо ми обрали західний вектор освіти за формою, то і зміст її (освіти) мусить бути адекватним такому вибору.

В.М. Локтєв,
завідувач кафедри загальної та теоретичної фізики ФМФ НТУУ «КПІ», академік НАН України

МОЛОДІ ВИКЛАДАЧІ-ДОСЛІДНИКИ

У списку переможців конкурсу «Молодий викладач-дослідник» можна побачити ім'я директора науково-дослідного центру прикладної соціології «Соціоплюс», викладача факультету соціології, вченого секретаря НТУУ

МОЇ ПЕРЕМОГИ – ЦЕ МОЇ СТУДЕНТИ

«КПІ» к.філол.н. Анастолія Анастоліювичка Мельниченка. У своєму юному, як для науковця, віці він уже багато чого досяг: став одним з найкращих викладачів факультету соціології (за відгуками студентів), очолює солідну науково-дослідну організацію, має великий науковий доробок. Він – людина, яка віддає науці багато сил.

Про свою роботу Анастолія Анастоліювич розповів нашому кореспонденту.

– Розкажіть, будь ласка, про напрями Вашої наукової діяльності.

– Напрями моєї наукової діяльності дуже широкі. Ми проводимо міждисциплінарні дослідження. Це в першу чергу пов'язано з тим, що я працюю в науково-дослідному центрі прикладної соціології «Соціоплюс», і тут дуже широке поле для досліджень, адже соціологія вивчає всі сфери суспільного життя. Зазвичай ми досліджуємо проблеми вищої освіти, але разом з тим доволі плідно займаємося дослідженнями соціальної складової сталого розвитку та питаннями, що стосуються громадської думки в Україні. Дослідженням сталого розвитку – це державна програма. Вона загальноуніверситетська. Факультет соціології, зокрема «Соціоплюс», займається соціальною складовою сталого розвитку, одна з кафедр хіміко-технологічного факультету вивчає екологічну складову, факультет менеджменту та маркетингу – економічну, а ІПСА робить узагальнення та створює прогнозні моделі. Що стосується роботи у «Соціоплюс», на жаль, дуже часто напрями наших наукових досліджень визначають наші замовники, а не ми. Зараз дослідження ведуться постійно. Тому поділити-

ся в інтерв'ю їх результатами я не можу. Ми публікуємо результати своєї роботи у пресі і в наукових виданнях. Усі охочі можуть з ними ознайомитись.

Що стосується безпосередньо напрями моєї роботи як викладача і як науковця, це – філософська рефлексія проблем виховання та освіти. Я захистив кандидатську дисертацію на тему «Перетворені форми у виховних практиках сучасного соціуму». Акцент було зроблено на перетворених формах релігійного та іншого характеру та саме на розгляді такого феномену, як перетворені форми.

– Розкажіть, будь ласка, про роботу вченого секретаря.

Я працюю вченим секретарем лише 2 роки. Наш відділ займається підготовкою до засідань Вченої та адміністративної рад, а також супроводженням питань присвоєння вчених звань і присудження наукових ступенів. Відділ вченого секретаря допомагає спеціалізованим вченим радам, яких в НТУУ «КПІ» близько двадцяти, з документальним супроводом їхньої діяльності.

– Розкажіть, будь ласка, про Ваші перемоги на педагогічній ниві.

– Я працюю викладачем шість років. Вважаю, що я пройшов шлях становлення і став кваліфікованим викладачем. Мої перемоги – це мої студенти, які пішли працювати в дослідницькі організації. Перемога – це коли колишні студенти кажуть, що їм багато чого дав мій предмет. Про інші перемоги я говорити не можу.

– Що Ви хотіли б передати своїм студентам крім знань, і що б Ви хотіли побажати молоді, яка стає на шлях наукової роботи?

– Хотів би побажати великого візіння. Оскільки КПІ – це не тільки освітній заклад, а й виховна установа, ще важливо, щоб випускник КПІ на все життя зберіг якості КПІшника. КПІшник – це людина, яка відповідає певним критеріям: чесність порядності та здатність долати будь-які труднощі.

Спілкувалася Марина Бурік

Для ранньої діагностики

Основною проблемою в галузі охорони здоров'я є вчасна діагностика пацієнта. Виявити захворювання необхідно на ранній стадії, поки ще є можливість запобігти його розвитку та повернути людину до здорового стану. Ця проблема є досить актуальною для України, де немає реальної програми для ранньої діагностики населення таких хвороб, як: онкологічні захворювання, серцево-судинні захворювання, цукровий діабет, що вийшли на перші місця за причиною смертності населення. Ця проблема є актуальною і для розвинених країн. Найсучасніші та найдостовірніші системи діагностики, такі як томографічні методи дослідження, є або досить шкідливими для організму людини і створюють додатковий фактор ризику, або надто дорогі для масового впровадження. Також при всій точності, ці системи не здатні зафіксувати патологію на рівні однієї клітини або груп клітин організму. Але саме онкозахворювання і починають розвиватися з однієї клітини.

Онкологічне захворювання не розвивається одразу. Злоякісні новоутворення з'являються постійно в кожному органі кожної людини, але пухлина не утворюється доти, доки імунна система здатна знешкодувати новоутворення. Проте в тому органі, де може утворитися пухлина, частота виникнення новоутворень більша. Тому так важливо мати метод, що був би здатен проводити діагностику організму на рівні клітини або груп клітин.

Життєдіяльність будь-якого організму пов'язана з постійним обміном речовин, енергії та інформації як у самому організмі, так і між організмом та навколишнім середовищем (метаболізм). При цьому в організмі та у ближньому навколишньому середовищі виникають фізичні поля різної природи – електричне, магнітне, електромагнітне, теплове, акустичне тощо. Відхилення метаболізму від норми (патологія) викликає зміну параметрів полів, що за наявності кореляції між виміряними відхиленнями і захворюваннями дає можливість лікарю встановити об'рун-

тований діагноз (класифікувати сигнал). При цьому, чим вища точність вимірювань і кількість параметрів, що їх оцінюють, тим вища ймовірність правильного діагнозу.

Кожна клітина організму має на власній мембрані заряд, утворений протилежно зарядженими іонами, і є джерелом електромагнітного випромінювання, частота якого залежить від товщини мембрани, розмірів клітини, її температури та від інших факторів. Це випромінювання можна зняти з будь-якої ділянки поверхні організму.

У рамках виконання НДР №14/4, що здійснювалася за підтримки департаменту науки та інноватики, авторами розпочато розробку методу дистанційної діагностики, при якому на поверхні шкіри безконтактним методом ресструється електромагнітне випромінювання в міліметровому діапазоні хвиль. Були розроблені та досліджені математичні моделі клітин різних типів тканин та будови. Математичні моделі дали змогу теоретично визначити височастотні параметри живих клітин, їхні електричні та резистивні властивості. Такі моделі клітин дадуть змогу в подальшому зіставити експериментальні дані з теоретичними.

Також було досліджено стенд для вимірювання електромагнітних сигналів надмалої потужності. В основі роботи стенду є НВЧ калориметр з поглинаючою стінкою. В середовищі MathLab було промодульовано роботу стенду. Також було розроблено та запропоновано електромагнітний блок томографічного типу.

Подальші дослідження можуть дати змогу розробити метод для неінвазивної діагностики організму на рівні клітини та органів, створити технічне рішення методу та провести перші дослідницькі клінічні експерименти щодо виявлення цим методом патологічних станів пацієнта.

М.Д.Живолуп, О.В.Малуш, О.В.Миронова, студенти, Я.В.Саєнко, асистент, каф. РК і ВРА, РТФ

М.Ю.Терновий народився в 1979 році. У 2002 році закінчив НТУУ «КПІ» по спеціальності «Інформатика», отримав кваліфікацію «магістр прикладної математики». У 2007 році здобув науковий ступінь кандидата технічних наук. Зараз обіймає посаду доцента кафедри інформаційно-телекомунікаційних мереж ІТС. Молодий викладач-дослідник ділиться з читачами «Київського політехніка» результатами своєї наукової діяльності.

– Максиме Юрійовичу, розкажіть, будь ласка, докладніше про свої дослідження.

– Серед напрямів моєї наукової діяльності можна виділити такі: побудова інформаційних систем, обробка інформації в гетерогенному інформаційно-телекомунікаційному середовищі, нечіткі системи та м'які обчислення.

– Чи використовуються на практиці Ваші розробки?

– Безумовно, мої розробки і розробки нашої кафедри використовуються на практиці. Серед тих організацій, де були впроваджені результати моєї наукової роботи, можна виділити: Департамент ДАІ України, Головне управління у справах захисту населення від наслідків аварій на Чорнобильській АЕС виконавчого органу Київської міської ради, Всеукраїнський науково-дослідний інститут цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру МНС України.

– Максиме Юрійовичу, а в якій родині Ви росли? Цікаво, хто зміг молоді людині направити на стежку технічної науки? Можливо, це сталося після якоїсь події у Вашому житті?

Ви знаєте, в моєму становленні як науковця в технічних науках можна виділити три основні періоди.

По-перше, це, безумовно, родина, в якій батько, науковець, та мати, лікар, з дитинства заклали в мене любов до нових знань. Коли я був малий, ми з батьком проводили різні цікаві досліди та він розповідав мені про свої розробки. І сьогодні, для мене дуже важливою думкою моїх батьків щодо тих наукових досліджень, якими я займаюся.

Ця розповідь про випускників 1953 року металургійного факультету КПІ (нині – інженерно-фізичний), яких у випуску було 92. Уже п'ятдесят п'ять років сумлінно служать вони народному господарству. Багато води сплило за цей час. На підприємствах різних країн працювали вони, та не поривали зв'язків з альма-матер, приїжджали до КПІ, розповідали про свої здобутки і не забували дякувати наставникам, які дали путівку в життя.

За ці роки 25 інженерів-металургів стали кандидатами технічних або хімічних наук, вісім з них – докторами наук, двоє – Д.Ф.Чернега і Л.О.Позняк – обрані членами-кореспондентами АН України, а А.А.Гетьман – академіком Санкт-Петербурзької інженерної академії. Чимало інженерів того випуску працювали керівниками металургійних заводів і їх основних цехів. Так, В.Г.Удовенко працював директором Нижньотатільського металургійного комбінату, В.І.Литвиненко був начальником доменного цеху «Запоріжсталі», а С.О.Донської – директором Єрмаківського заводу феросплавів.

Молодий доцент ІТС

По-друге, це навчання у фізико-технічному інституті НТУУ «КПІ», де була створена дуже добра атмосфера для зростання моєї особистості як наукового діяча.

М.Ю.Терновий

По-третє, це зустріч та моя подальша робота з професором Ларисою Сергіївною Глобою, під керівництвом якої я виконав та захистив кандидатську дисертацію і продовжую свої наукові дослідження.

– Чи займаються Ваші студенти певною науковою роботою чи дослідженнями на Вашій кафедрі? Чим Ви їх заохочуєте до цього?

Мої колеги та я особисто вважаємо, що наукова робота студентів є невід'ємною частиною їх становлення як фахівців. Тому вже з самого початку навчання ми орієнтуємо їх на те, що теоретичні знання слід підкріплювати практичними навичками. Розповідаємо про наукові дослідження, які проводяться на нашій кафедрі. Допомогаємо визначитись, що їм більше цікаво, та приєднатись до тієї наукової групи, яка займається роботою в цьому напрямку. Така співпраця допомагає нам бути ближчими до студентів, а студентам стати гідними членами технічної еліти України.

– Максиме Юрійовичу, що цікаво було б почути Вашу думку з приводу розвитку сучасної вітчизняної науки

та місця в ній студентів НТУУ «КПІ».

Це дуже складне питання. На мою думку, в українському суспільстві поки немає розуміння важливості науки в розвитку та становленні економіки країни. Через це наука відчуває брак фінансування та нестачу фахівців і, як наслідок, вітчизняні наукові розробки втрачають свої позиції у світі. Хоча слід зазначити, що в науці залишилися ще ентузіасти, які, незважаючи на всі негаразди, намагаються шукати шляхи для відродження вітчизняної науки. Серед факторів, які також негативно впливають на розвиток науки, є старіння співробітників вищої школи та науково-дослідних інститутів.

У НТУУ «КПІ» навчається багато розумних студентів, які займаються науковими дослідженнями, що підтверджується їх виступами на всеукраїнських та міжнародних конференціях і публікаціями в наукових фахових виданнях. Безумовно, вони могли б стати гідними продовжувачами наукових традицій НТУУ «КПІ». Однак і в цьому випадку головною проблемою є нестача фінансування. На жаль, заробітна плата викладачів і науковців суттєво менша, ніж зарплата фахівців в індустрії, особливо це стосується ІТ та телекомунікаційної галузі.

Тому я вважаю, що при створенні спеціальної державної програми підтримки молодих учених, яка буде впроваджуватись у життя, за декілька років можливо створити досить серйозну базу, в яку підуть як вітчизняні, так і іноземні інвестиції, та яка згодом може стати суттєвою прибутковою частиною державного бюджету.

Спілкувалася Леся Фесенко, студентка ВІП

Зустріч через 55 років

За минулі роки випускники-металурги 1953 року зустрілись дев'ять разів: через 10, 20, а потім через кожні п'ять років. При підготовці першої зустрічі утворилася ініціативна група з випускників, які на той час працювали в Києві: Г.І.Кошовник і Д.Ф.Чернега в самому КПІ, а В.Р.Ходаківський у Держплані УРСР. У такому ж складі група працювала при підготовці всіх наступних зустрічей.

Члени групи збирали інформацію про кожного з випускників, місця їхньої роботи, адреси, телефони, готували запрошення та розсилали кожному випускнику персонально. Група розробляла план зустрічі, її зміст та конкретні заходи по інституту і місту Києву. Крім загальних заходів зустрічі випускників з керівництвом факультету і дружніх бесід про життя, роботу, інженерну діяльність, сімейні справи, проводились виїзди в місто, поїздки по Дніпру теплоходом, в околиці Києва.

Кожна зустріч починалась біля хімічного корпусу, в якому колись містився деканат факультету, на-

вчальні аудиторії, відбувалась більшість лекцій. Зустрічі супроводжувались фотографуванням. Загальні фото розсилалися всім учасникам зустрічі.

Досвід роботи ініціативної групи з керівництвом факультету і випускниками свідчить про високу зацікавленість працівників університету і випускників у проведенні цих зустрічей. Звичайно, у зустрічах в різні роки брали участь не всі випускники: від 75 осіб в першій до 9 у недавній зустрічі 2008 року. Частина з них тепер працюють і живуть у різних незалежних країнах.

Я щасливий, що брав участь у роботі нашої ініціативної групи і щиро вдячний шановним Г.І.Кошовник, Д.Ф.Чернезі та іншим працівникам факультету за взаємну повагу і чіткість у роботі, це додавало наснаги і моєї роботі. Я також щиро вдячний усім випускникам – товаришам по випуску – за ці прекрасні, безцінні дороги зустрічі.

В.Р.Ходаківський, випускник металургійного факультету 1953 року, гр. Д-6

Лист подяки

На ім'я ректора НТУУ «КПІ» М.З.Згуровського надійшов лист від Київського громадського об'єднання «Товариство ветеранів розвідки ВМФ». У ньому висловлюється подяка Леоніду Дмитровичу Пайзанському, доценту кафедри автоматизації теплоенергетичних процесів ТЕФ, за допомогу, надану в горах членам цього товариства.

Політехніки добре знають: Леонід Дмитрович навчає студентів не лише тонкощів професійної майстерності, він – майстер спорту з туризму, керівник школи інструкторів туризму НТУУ «КПІ», багато років – незмінний начальник навчальної частини гірського спортивного табору КПІ «Глобус».

У листі, зокрема, йдеться: «влітку ц.р. двоє наших товаришів – В.С.Іванов та П.П.Чирухін, яким далеко за шістьдесят, вирішили згадати молодість і поїхали в Карпати. Вони були там наприкінці липня, коли в західних областях України розгулялася негода і виникла велика повінь. Ці люди свого часу пройшли підготовку в спеціальних підрозділах ВМФ, зокрема школу виживання в різних кліматичних умовах. А там, в майже домашніх Карпатських горах, вони потрапили в бурелом, лісові завали, при форсуванні гірської річки втратили спорядження,

карту, компас, їжу, сірники тощо. Дві доби вони знаходилися майже на межі виживання.

На третю добу, на своє щастя, вони зустріли співробітника КПІ Л.Д.Пайзанського з групою студентів, які повергалися після походу на базу. Леонід Дмитрович вивів потерпілих у безпечне місце, забезпечив їжею, сухим одягом та взуттям».

Спілкуючись зі своїм рятівником, ветерани переконалися, що Леонід Дмитрович не лише професіонал найвищого ґатунку, він мудра, великої душі людина, педагог за покликанням, він прищеплює майбутнім інженерам вищі людські цінності, своїм прикладом і життям активно пропагує серед молоді здоровий спосіб життя. «Колектив КПІ має пишатися, що в університеті працюють такі Люди», – такими словами закінчили свій лист ветерани.

Дійсно, Леонід Дмитрович – ентузіаст здорового способу життя, про його щоденні багатокілометрові пробіжки знають колеги та підопічні. А «подарунок собі» – щороку в день народження пробігати дистанцію, яка в кілометрах дорівнює віку, певно, є унікальним. До речі, розпочалися заняття в школі інструкторів, усіх, кого ваблять мандри, щочетверга з 18:00 чекають в кім. 316-5.

Приєднуємося і ми до побажань Леоніду Дмитровичу – доброго здоров'я на довгі роки і ще довго-довго передавати свій безцінний досвід молоді, виховувати на прикладі свого життя.

Инф. «КПІ»

Л.Д.Пайзанський

Відпочинок політехніків

Профком співробітників університету приділяє постійну увагу оздоровленню та відпочинку політехніків. Зокрема, комісія соціального страхування НТУУ «КПІ» за фондом соціального страхування забезпечує співробітників університету та членів їх сімей путівками на санаторне лікування. Як повідомила інструктор комісії Ірина Олексівна Шекера, щоквартальною приблизно 70 путівок розподіляються за заявками підрозділів. Для співробітників вони пропонуються за 10–30 відсотковою вартістю. Тож прохання до всіх турбуватися про своє здоров'я і використовувати наявні можливості (додаткову інформацію можна отримати за тел. 454-96-64).

Серед інших, популярністю користується санаторій «Маків», розташований у Хмельницькій області (17 км від м. Кам'янець-Подільського). Тут забезпечено практично всі умови для людей різних уподобань та потреб. Корпуси (на 325 місць) розташовані у хвойно-листяному парку на березі штучного озера, кімнати – на 1-2 місця з усіма побутовими зручностями. Територія санаторію займає 28 га, з них 9 га – озеро, 19 га – лісопарк.

Санаторій бальнеологічний, має природні лікувальні фактори Маківського родовища мінеральних вод. Води «Маківська» (типу «Миргородська») і «Перлина Поділля» (типу «Нафтуса») відчутно поліпшують роботу шлунка, печінки, нирок, кишечника, сприяють виведенню з організму радіонуклідів. Ніде у світі немає такого поєднання при-

родно-кліматичних та бальнеологічних факторів.

Приймають тут і хворих з порушеннями опорно-рухового апарату. У достатній кількості наявні масажні кабінети. Мануальна терапія (лікар Степан Ціхоцький) при патології хребта, остеохондрозі тощо, у поєднанні з бальнеологічними та фізіотерапевтичними процедурами, дає позитивні результати на тривалій час.

Лікувально-діагностична база санаторію має такі кабінети: рентгенологічний, гастродуоденоскопії, колоноскопії, гастроентеропедичний, дуоденального зондування, рН-метрії, мануальної терапії, ЛФК, два стоматологічних, зубопротезний, фізіотерапевтичний, ЕКГ, голкорекфлексотерапії, масажний, кишковий зрощень, озокеритний, гальваногрязьовий, гідротерапії, фітотерапії, кліматотрон.

Лікувально-діагностична робота в санаторії провадиться комплексно, на сучасному рівні знань, диференційовано, з широким використанням функціональних, клінічних, біохімічних, інструментальних та інших методів дослідження. Хворим надається кваліфікована консультативна допомога фахівців.

Н.Вдовенко

Санаторій «Маків»

Після міжнародної конференції студентів та молодих учених «Інтелект. Інтеграція. Надійність», що відбулася навесні в нашому університеті, представники Варшавського політехнічного університету (Польща) та Ханьянського університету (Сеул, Корея) пообіцяли провести аналогічні конференції у себе.

Наприкінці червня на запрошення з Варшави ми відвідали Польщу з метою практичного тренування, ознайомлення та обміну досвідом. Програма поїздки була дуже насиченою.

Спочатку ми побували на «Безміховій горі» – невеличкій горі у Карпатах неподалік від кордону з Україною, де Варшавська та Жешовська політехніки розмістили базу для практики студентів, випробовування планерів і безпілотників та парашутного спорту. Перші змагання з планеризму пройшли тут ще у 1928 р. Саме тут в 1938 році Т.Гур поставив світовий рекорд дальності польоту на планері, пролетівши 578 км.

Другою зупинкою був Жешов – невелике та затишне місто на північно-заході країни. Там ми побували на екскурсії в аеропорту Ясьонка і «політали» на симуляторі польотів, причому декілька наших студентів навіть правильно «посадили літак».

Далі нас чекало одне з найстаріших міст Польщі, перша її столиця – давній

Краків, на старовинних вузьких вулицях якого ніби потрапляєш на декілька століть назад. Нам розповіли легенду про дракона-людожера, який вимагав щомісяця молоду дівчину та з'їдав її, аж поки цьому жаху не поклав

ЗУСТРІЧІ У ПОЛЬЩІ

кінєць хоробрий чоботар. Легенда стала історією міста, а дракон – його символом. Дивно, що не сам герой...

У столиці Польщі нас зустріли вже знайомі нам по конференції в Києві студенти та викладачі Варшавської політехніки. Цікаво, що там семестр починається 1 жовтня, бакалавр вчиться 3 роки, а магістр – 5-6. Після першого курсу потрібно обирати собі спеціальність, за якою вчитись далі, а до цього

предмети однакові для всіх. Крім базових лекцій є такі, які можна обирати самостійно. А ще нас здивувало те, що у Польщі «абітурієнт» – це студент, який хоче вступити до аспірантури (чи магістратури), а «кандидат» – школяр, який прагне вступити до університету.

Лабораторії та умови навчання приємно вражають: великі майстерні, обладнання – аеродинамічні труби, моделі літаків, новенькі верстати. Ми відчули себе дітьми в іграшковому магазині: все цікаво, так і хочеться доторкнутись, погратись і не хочеться виходити. Але довелось – на нас чекала екскурсія.

Варшава – більш індустріальне місто, ніж Краків, вона виробляє шосту частину всієї промислової продукції країни. Але й для романтики місце теж залишилось. Легенда Вар-

шави говорить, що дуже давно дві сестри-русалки припливли з Атлантики в Балтійське море. Однієї з них сподобався Копенгаген, а друга Віслою допливла аж до піщаних берегів Варшави. Рибалки, зачаровані гарним

співом русалки, не кривдили її, хоча вона завжала їм ловити рибу. Одного разу купець почув той гарний спів і вирішив зробити з неї ярмаркову атракцію. Коли мешканці міста довідалися про підступний план, то звільнили русалку. А вона пообіцяла, що від того часу буде завжди допомагати жителям Варшави. Тому сьогодні Русалка гордо стоїть, озброєна мечем та щитом, у затишному куточку «Старого міста».

Усе було чудово, але ми скучили за домівкою. Коли їхали назад, проспівали всі українські пісні, що змогли згадати. Тепер чекаємо на запрошення друзів з Сеулу та наступної конференції вдома – в КПІ.

Катерина Орлова, студентка ФАКС

ЧИ Є ЖИТТЯ ПІСЛЯ БАКАЛАВРАТУ?

Роздуми майбутнього редактора

От і настала та жадана пора, коли ви, майже дипломовані спеціалісти, відчуваєте: прийшов час застосувати на практиці знання, набуті за роки навчання. Та вам ще доведеться витратити чимало зусиль на пошуки вакантного робочого місця по спеціальності. Цей етап найскладніший: потрібна велика витримка, непохитність, твердість, принциповість, адже часто-густо у відповідь доводиться чути категоричне, хоч і ввічливе: «на жаль, даруйте, що дарма витратили час».

Розміщуючи оголошення у ЗМІ, роботодавці прагнуть знайти фахівців з ОВ (освіта вища) та ДР (досвід роботи) від ... років. Подальше спілкування відбувається по телефону, факсу, через Інтернет, найчастіше – співбесіда. Влаштуватися на кваліфіковану роботу без диплома цілком реально, а от чи можна сказати те ж саме й про «без досвіду роботи»? У деяких випадках без нього, досвіду, просто зась. Коли ж саме? При пошуку роботи редактором. І от чому.

Зникло безліч інформаційних бар'єрів, рівень інформаційної насиченості з кожним днем зростає. Величезний потік повідомлень, як відомо, йде через ЗМІ. Для цього журналісти найчастіше звертаються до заміток, репортажів, коментарів, статей, оглядів тощо. Це оперативні, швидкі матеріали, вони вирізняються постійним вживанням кліше, мовних штампів, а також великою кількістю русизмів (в україномовних виданнях). Редагування таких творів повинно бути якісним та швидким. І от саме на цьому рівні виявляється нестача редакторського досвіду. Вам доведеться довго пригадувати сталі мовні звороти, українські відповідники російським виразам, ту ж велику літеру, ви ще просто не знаєте, де найчастіше трапляються

помилки і де саме їх потрібно шукати, на що потрібно звернути особливу увагу, що є першорядним. То якщо бажаєте працювати саме з такими періодичними виданнями і відчуваєте брак досвіду, слід терміново зайнятися самоосвітою: переглядати випуски новин, читати спеціальну літературу, відповідну періодику, долучатися до інформаційного потоку, і з часом рівень вашої компетенції почне зростати (звичайно ж за умови, що вишеназвані інформаційні ресурси є якісними, але це вже зовсім інша тема).

Але поєднувати роботу і навчання складно. На мою думку, золота середина у множині цих двох понять просто відсутня. Робота обов'язково впливатиме на якість навчального процесу (хтось може і не погодитися з цією думкою). 50-відсоткова зайнятість – це, як правило, шість робочих виснажливих годин (100-відсоткова зайнятість навіть не розглядається; дотягти до бакалавра без відвідувань занять, утримуючи планку вашої попередньої успішності, просто нерально). Оскільки ми все ще навчасом, хотілося б, щоб частиною нашої роботи був навчально-практичний блок завдань. Хочеться застосовувати професійні навички на практиці з користю для себе, навчаючи та вдосконалюю-

чи фахову компетентність. Та це все в ідеалі.

Той, хто шукає, завжди знайде! Більше, проте життєво. «Чесність у цьому світі – майже пропаша справа», – так сказав Овідій. Не слухайте Овідія.

Юлія Вашиєко, студентка ВПІ

Екскурсант (26 серпня 2008 р.)
Фото В.Ігнатовича

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@users.ntu-kpi.kiev.ua
гол. ред. 241-66-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка
Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір
Я.В.БЄЛОВА

Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ-інк»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4
Тираж 2000

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.